

Zeitschrift:	Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Herausgeber:	Romania (Societat de Students Romontschs)
Band:	65 (1980)
Heft:	14
Artikel:	Pratica cristiana sco tradiment da nies beinstar
Autor:	Spescha, Marc
DOI:	https://doi.org/10.5169/seals-881821

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 30.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Pratica cristiana sco tradiment da nies beinstar

da Marc Spescha

«Wunsch, dass Gott
ein Tätigkeitswort werde»
(Kurt Marti)

Nus publichein cheu ina contribuziun d'in giuven engaschau che fa ses patratgs sur da nossa pratica cristiana en vesta dalla politica (el vast senn dil plaid). Era sche siu patertgar e sias argumentaziuns sepresentan en ina moda empaup recenta, essan nus dil meini ch'ei vali la peina da s'occupar inaga in tec cun quei e da forsa tschentar a nusezs la damonda, con spert che nus discurrin da cristianissem senza esser promts da trer las consequenzas necessarias.

Red.

«Stuein nus buca agir aschia, che nossa pratica cristiana ves'ora sco in tradiment dil beinstar burgheis?»¹

Quel che ha detg quels plaids ei buca x-in criticaster nausch. Igl ei professer Johannes B. Metz, in renomau teolog tudestg. El ha priu posiziun aschia en in discuors davart la muntada dalla conferenza episcopala dall'America latina per nus Europès.

Sche Metz di «nus» sereferescha el probabel oravontut a quels che senumnan cristians, che van en baselgia per «festivar eucaristia» ni per seregurdar dalla «mort e levada da Jesus Cristus». Igl adressat da ses plaids ein ils carstgauns cristians che stattan ella veta da mintgadi, carstgauns sfurzai da prender decisiuns sco cristians – denton, la consequenza pratica che Metz garegia, nua ei ella? Ni, danunder deriv'ella insumma? Tradir nies beinstar tras nossa veta cristiana! Tgei tratga quei bien «puritan» d'in teolog? Tgei vul el insumma dir?

Jeu hai buca l'intenziun da far in'exegesa digl evangeli. Jeu vi denton sespruar dad analisar las expressiuns «beinstar burgheis» e «pratica cristiana», per aschia saver capir endretg il citat da Metz.

Beinstar burgheis

Igl ei enconuschenent che nus vivin en ina societad industriala. Sin fundament d'ina «economia libra» fagein nus commerci cun las «tiaras en

¹ Spiegel, Nr. 6, 5. fevrer 1979, pag. 210 ss.

svilup». Nus furnin products fini, retergein materias primas bienmarcau e fagein aschia – bunas fatschentas culs paupers. Dapi l'entschatta dalla epoca industriala el tschentaner vargau vein nus contonschiu in beinstar considerabel. El consista oravontut el possess e consum da beins materials ed – en in immens consum da materias primas e d'energia. Nus essan s'endisai vid biaras cumadeivladads. Igl auto sco mied da traffic individual ei oz buca pli il privilegi da paucs, ina meisa bein cargada secapescha da sesez. Igl ei era absolutamein «normal» da cuntentar giavischs materials exclusivs. Quei ei ina vart da nies beinstar burgheis. Silla damonda pertucont raschuns e legitimaziun da nies stil da viver suonda savens la risposta che nus Svizzers seigien exempels da diligenza e luvrusadad. Ils fatgs suandonts aud'ins strusch:

- La Svizra ei sco tiara cun paucas materias primas dependenta digl import da quellas. Era products agrars e carn vegnan importai e tuttina: En Svizra ha negin d'endirar fom. En biaras tiaras denton, danunder che nus retergein victualias e materias primas pitescha ina gronda part dalla populaziun fom. Pertgei quei?
- La Svizra sauda tier quei tierz dalla populaziun mundiala che fa diever da $\frac{7}{8}$ dallas rihezias naturalas (materias primas, energia, nutriment) ch'ein limitadas.
- Nies beinstar material che sebasa buca il davos sin quei consum dallas rihezias naturalas, impedeschan che bunamein $\frac{2}{3}$ dalla carstgaunadad po contonscher in beinstar minim, nua ch'ils basegns materials ils pli elementars fussen cuntentai. In sulet Svizzer engrevegia igl ambient natural intragliauter diesch tochen tschien gadas dapli che $\frac{2}{3}$ da ses conhabitants sin quest mund. E tonaton: Ins savess strusch dir che la ventira da nus Svizzers corrispundi al beinstar material ...
- La politica burgheisa che intenda en emprema lingia da segidar ed augmentar il beinstar material selai buca impressiunar dallas realitads numnadas. La necessitat dil carschament economic ei perencunter il slogan modern. Quei mutta: Nus «duvrein» aunc pli energia, ovras atomicas ni otras ston neu, ed il foss denter rehs e paupers sigl entir mund crescha vinavon.
- Igl armament mundial cuosta oz ca. 700 milliardas ad onn. La sanadad mundiala maglia mo in tierz dallas expensas pigl armament, ed igl agid allas tiaras en svilup vala pil capital mundial mo 6% dallas expensas violentas ch'ein tochen ussa sedubligiadas mintga 11 onns. L'entira carstgaunadad sa vegnir destruida cun la capacidad da destrucziun d'ozildi entuorn 80 gadas («overkill»). Mo era cheu selai la politica

burgheisa buca impressiunar. Cuntrari. Il clom d'augmentar las expensas pigl armament resuna era tier nus, en ina Svizra «neutrala», pli ferm che zacu.

Il schinumnau schurmetg dall'independenza, ni da nos cunfins, ni dil beistar, sco ins vul, ei pli impurtonts che la schanza da viver per milliuns da concarstgauns! En mintga cass: Duront che nus seprovedin nusezi el num dil «cass serius» (ch'ei buca fetg probabels) cun instruments mortals, fagein nus cun nossa stuornadad («adina aunc dapli») a milliuns da concarstgauns il regal da sutsvilup e mort. E quella realitad duess esser giustificada en num da Jesus Cristus? Nus duessen valer sco cuminonza cristiana dalla quala ils apostels relatan: «Tut ils cartents fuvan ensemes e possedevan tut ensemes. Ed els vendevan ils beins e lur facultad e repartevan ei denter tuts secund il basegns da mintgin» (Fatgs 2, 44+45). Damonda: Ei buca nies beinstar tradiment digl ideal cristian da cuminonza?

... e pratica cristiana

Jesus ei senza dubis staus in carstgaun dalla pratica. El ha era buca schau anavos a nus scartiras ni teorias, mobein ha *viviu* la humanitat che cumpleina il plaid cristian originalmein. Segiramein ha quei denton da far nuot cun pietad naiva lunsch naven da realitads politicas. Aschia, sco um el miez dalla societad da siu temps, ei Jesus ius la via dil cumbat per ina viulta radicala tochen alla crusch. Veritabla veta cristiana pretenda pia da s'empitschar da damondas che pertuccan igl esser human. Il fatg che Jesus ei vegnius condemnaus alla mort sco delinquent che ha purtau malruaus, il fatg che Jesus ei cun sia preschientscha el pievel daventaus in «subversiv» ei mussament che il suandar Cristus consista segiramein buca en emprema lingia enten far «siu duer dalla dumengia». Jesus ha viviu, el ha incarnau cun sia veta concreta la resistenza enviers la violenza dils pussents e la malgestadad denter ils carstgauns. Perquei selai l'indifferenza enviers la realitad politica maina giustificar tras Jesus. Consolidar in «status quo» da reh e pauper e da violenza vul dir refusar la persuna da Jesus cun sias pretensiuns concretas ch'ein buca limitadas sin l'actualitat d'antruras. Jeu vi buca snegar che Jesus ei sper tut il numnau per Jesus Cristus sco fegl da Diu. El transcedescha bein aunc la politica terresta e muossa viado sin in futur che selai buca tschaffar cun in'utopia che sereferescha sin quest mund. Jesus plaida dalla carezia

da Diu, dall'uniun cun Diu, per denton accentuar el medem temps: «Quei che vus veis fatg ad in da vos pli paupers frars, quei veis vus fatg a mi». E cun quels plaids demuossa el che la relaziun da nus cun Diu sa buca vegnir distaccada dalla relaziun cun ils concarstgauns. Carezia per Diu daventa cheu carezia humana denter carstgauns. Esser cristians daventa acziun en favur dil carstgaun, da tut ils carstgauns!

Jeu vi buca pretender che Jesus hagi sbozau in program politic. Denton ha el priu posiziun politica tras sias intervenziuns ella veta da mintgadi. Da siu clom da seconverte e da midar igl existent ei Jesus daventaus nunsupportabels per stadi e sociedad. Ses plaids vivi drizzai als carstgauns eran buca parolas isoladas da situaziuns historicas, el ha discurriu concretamein ed ha appelau da vegnir pratics – mo quei ei stau memia prigulus.

Tgei fan ussa oz quels che serefeschan sin Jesus? Vegr Jesus buc aunc oz bandischaus davos las portas baselgia ferton che «cristians» consolideschon malgiustia e cumbattan emprovas nunviolentas per ina midada sco «prighel pil stadi»?

Avon 15 onns ha igl uestg anglican, Robinson, publicau cun grond resun in cudisch cul tetel engles «Honest to god», per tudestg «Gott ist anders». E cheu scriva el denter auter: «La culminaziun dall'aberraziun religiusa ei contonschida sch'il cult daventa ina sfera nua ch'ins seretrai dil mund per esser cun Diu, schizun sche quei daventa sulettamein per retscheiver la forza pil retorn el mund.»² Fuss ei buca uras dad entscheiver a ponderar quels plaids?

Senza dubi: Quescher avon la inequalitat sin quest mund ni formulaziuns nunconcretas ora el vit, tut quei en num da Jesus, ei tradiment da sia veta. Cumbat per giustia, consequenzas praticas, quei ei en mintga cass plitost *pratica cristiana*.

Mo la Baselgia quescha

Tgei di ussa la Baselgia, tgei di la «cuminanza cristiana»:

- sche la Svizra «neutrala», scarta da materias primas, ei «la pli reha tiara dil mund» e vul restar quei?
- sche la Svizra baghegia ovras atomicas (e novas ovras cun forzas d'aua) per augmentar vinavon producziun e consum e sche politichers cristians propagheschan quella mentalitat catastrofala da consum?

² Der Dialog, Garaudy, Metz, Rahner. Rororo 1966.

- sche la Svizra ei in vescal participont vid la stuornadad digl armament mundial?
- sch'il Papa pretenda segns curaschus en favur dalla pasch, perquei che la pasch basegni ina educaziun tier la pasch?
- sche la Svizra fiera mintg'onn in per tschien refusaders dil survetsch militar sco delinquents en perschun enstagl da dar ad els la pusseivladad da far in survetsch civil e furnir aschia in crap per la construcziun della pasch?
- sche politichers acceptan e giustificheschan schizun en num da lur tenuta cristiana che pacifists vegnan criminalisai?

Aunc quescha la Baselgia. Con ditg aunc stat il tradiment da Jesus Cristus senza risposta?

Nua ei la curascha – ni drov'ei tonta – da dar perdetga da Jesus Cristus tras la demonstraziun da claras posiziuns enviers decisiuns concretas politicas che pertuccan nuot auter che damondas da giustia e da humanitad? «Vus essas il sal dalla tiara. Sch'il sal daventa fats, cun tgei lein ensalar? El serv'a nuot auter che da vegnir fiers ora sin via, nua che la glieud zappetsch'el. (Mt 5, 13)

Nua porta il sal dalla tiara fretg? Nua schai sia recentedad? El «duer dalla dumengia» en baselgia? Tgei gida «conta laud» sch'il mintgadi ei dominaus dil quitau per il beinstar burgheis? (Mira Mt 6, 27–34)

Igl ei uras che la «Baselgia da Cristus» rumpi siu silenzi politic en favur d'in tec carteivladad.